

OORKAAN
Je kijkt je oren uit!

Enkele Reis Mars

6+

LESBRIEF VOOR
GROEP 4 T/M 7

OORKAAN
theatrale concerten
voor kinderen
t/m 12 jaar

Beste leerkracht,

Binnenkort maakt u met uw leerlingen een Enkele Reis Mars. Met deze lesbrief kunt u uw leerlingen alvast voorbereiden op het muzikale avontuur dat hen te wachten staat. Ze maken kennis met de musici, en voeren opdrachten uit die ervoor zorgen dat ze de muziekvoorstelling straks ten volle kunnen beleven.

De lesbrief bestaat uit drie onderdelen: een introductieles, een aanvullende (facultatieve) opdracht en Wist-je-datjes, waarin leuke weetjes staan over de voorstelling.

We adviseren u om in elk geval de introductieles met uw leerlingen te doen voorafgaand aan de muziekvoorstelling. Krijgt u bezoek van een workshopdocent? Dan is het leuk als deze introductieles voorafgaand aan deze workshop - door uzelf - wordt gegeven.

Laat ons vooral weten wat uw bevindingen zijn en mail uw reactie naar:
educatie@oorkaan.nl

Grote groet, goede reis en tot ziens bij

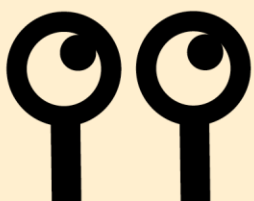
Enkele Reis Mars

Het OorkaanTeam.

Inhoudsopgave

1.	<u>Voorstellingsinformatie Enkele Reis Mars</u>	3
2.	<u>Introductieles</u>	4
	2.1 <u>Introductie</u>	4
	2.2 <u>Hoe werkt dat hoge, en lage geluiden? En hoe ontstaat geluid?</u>	4
	2.3 <u>Hoe ontstaat geluid?</u>	5
	2.4 <u>Marsmuziek</u>	5
	2.5 <u>Hoe klinkt de reis naar Mars?</u>	6
	2.6 <u>Tekenen: Maken van een reis, een Universum...</u>	6
3.	<u>Wist-je-datjes met leuke weetjes over de voorstelling</u>	7
4.	<u>Filmpje 'Welkom in het theater', voorbereiding op het theaterbezoek.</u>	7
5.	<u>Evaluatievragen</u>	7

1. Voorstellingsinformatie Enkele Reis Mars

Drie, twee, één... het luchtruim in! Daar ga je, zwaaiend naar de aarde, op weg naar een nieuwe wereld. Door de dampkring heen, zonder zwaartekracht zwevend in het heelal. De reis is lang en heftig, maar magisch, betoverend. Dan eindelijk: Mars, rood, kaal, leeg. Of toch niet? Vreemde, geheimzinnige dingen gebeuren... Hoe voelt, klinkt, ruikt het ongekende, hoe ziet het eruit? En is het echt voorgoed?

Calefax Rietkwintet maakte na het succes van *De Muziekfabriek* (winnaar van de Junge Ohren Preis 2012 voor beste muziekvoorstelling voor kinderen) met *Enkele Reis Mars* een nieuwe muziekvoorstelling bij Oorkaan, waarin zij alle rollen spelen. Dit keer met Dagmar Slagmolen als regisseur en onweerstaanbare muziek van Bach, Pärt, Schumann, Stravinsky, Zimmerman, Snoei, Hekkema, Althuis en de grote onbekende meester van het Libre Vermell.

Op het Podium

Calefax: Spel

Oliver Boekhoorn hobo

Ivar Berix klarinet

Jelte Althuis basklarinet

Raaf Hekkema saxofoon

Alban Wesly fagot

Achter de schermen

Dagmar Slagmolen regie

Bob Zimmerman compositie

Wout van Tongeren dramaturgie

Wouter Snoei soundscape

Hester Jolink decorontwerp

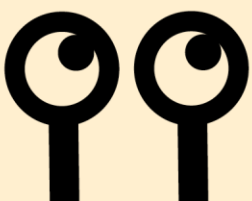
Atty Kingma kostuumontwerp

Desirée van Gelderen lichtontwerp

Woedy Woet advies special effects

Guido Hagen techniek

Enkele Reis Mars is een coproductie van Calefax Rietkwintet en Oorkaan

2. Introductieles

Lesduur: +/- 50 minuten

Onderwerpen:

- Kennismaken met de vijf musici en de instrumenten van het Calefax Rietkwintet.
- Hoe werkt dat, hoge en lage geluiden? Hoe ontstaat geluid eigenlijk? Om dat te onderzoeken maak je je eigen muziekinstrument!
- Mars, de rode planeet. We weten hoe Mars eruit *ziet*, maar: hoe *klinkt* de reis naar Mars?
- Ontwerp je eigen universum en laat je hierbij inspireren door de Chaconne van Bach.

Benodigdheden:

- Digibord met boxen en internetverbinding
- Voor iedere leerling een drinkrietje (breed buigrietje, zie film) en een schaar (de schaar kan ook worden gedeeld).
- Tekenmateriaal: A3 papier, potloden, viltstiften en wasco voor de hele klas.

Groepsindeling:

- Gewone groepsopstelling.

2.1 Introductie

Vertel: *Binnenkort gaan we naar Enkele Reis Mars, een muziekvoorstelling over een avontuur in de ruimte. In de voorstelling zit veel mooie muziek. Deze muziek wordt gespeeld door de musici van het Calefax Rietkwintet.*

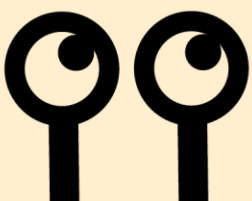
Bekijk nu met de leerlingen het '[Introductiefimpje](#)'. Dit is de teaser om de aandacht en interesse van de leerlingen te wekken. Hier zijn geen vragen over.

2.2 Hoe werkt dat, hoge en lage geluiden? En hoe ontstaat geluid?

Bekijk het filmpje '[Hoog- Laag - Water en Rietblazen](#)'.

Vraag:

1. Welke instrumenten bespelen de vijf musici van Calefax? (Hobo, Klarinet, Basklarinet, Saxofoon, Fagot)
2. Weet je nog de namen van de musici? (Oliver, Ivar, Jelte, Raaf, Alban)
3. Welk instrument bespeelt Jelte, die je in het filmpje zag? (Basklarinet)
4. Hoe komt het dat de toon die Jelte op het glas blaast, lager wordt als hij water uit het glas heeft gedronken? (hoe minder water, hoe langer het glas, hoe lager de toon. Zo werkt het ook bij een blaasinstrument of orgelpijp: hoe langer het instrument, hoe lager de toon die het kan spelen.)

2.3 Hoe ontstaat geluid?

Vertel: *Geluid is het trillen van de lucht. Zoals water rimpelt, wanneer je er een steen in gooit, maar dan dus onzichtbaar omdat je lucht niet kunt zien.*

Doen: Geef iedere leerling een rietje en een schaar (eventueel kunnen scharen worden gedeeld) en laat ze het instrument samen met Jelte maken.

Vraag: *Kun je je voorstellen dat geluid uit trillingen bestaat als je op dit zelfgemaakte instrument blaast? Waarom? (als het goed is, kun je het rietje voelen trillen tussen je lippen!)*

Vertel: *We vroegen Jelte van Calefax of hij iets merkt van geluidsgolven als hij speelt. Jelte: "Jazeker! Mijn instrument trilt in mijn handen als ik speel. Dat voelt heel lekker". Wanneer voel je de trilling het beste? "Als ik de laagste toon speel. Die is lekker los, open, vol. Alles trilt mee. Mijn neus gaat er soms wel van lopen..."*

Vertel: *Ook bij het afknippen van het rietje terwijl je blaast, hoor je weer dat hoe korter het rietje is, hoe hoger de toon klinkt.*

2.4 Marsmuziek

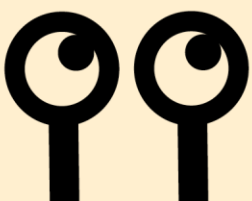
Vertel: *We weten nu iets meer over geluiden en muziek. Maar wat weten we over muziek op Mars?*

Bekijk met de leerlingen het filmpje '[Orgelbuis-zuurstofflessen](#)'. Hierin laat Jelte een heel bijzonder instrument zien dat hij zelf heeft gemaakt. In de voorstelling zijn het een soort zuurstofflessen die de musici nodig hebben om op Mars te kunnen ademen.

Vertel: *Muziek is ook geluid. De musici van het Calefax Rietkwintet maken dus muziek op hun instrumenten door er doorheen te blazen. Maar op Mars heb je zuurstofflessen nodig om te kunnen ademen.*

Stel na afloop van het filmpje de volgende vragen aan de leerlingen:

1. *Waarvan heeft Jelte de zuurstofflessen gemaakt? (orgelbuizen)*
2. *Wat kunnen de musici daarmee als ze op Mars aankomen? (ademen én muziek maken)*

2.5 Hoe klinkt de reis naar Mars?

Vertel: *Muziek is altijd door mensen bedacht. Iemand die heeft nagedacht over hoe lang, kort, hard, zacht, hoog, laag of vaak dit geluid klinkt, noemen we een componist. Het muziekstuk dat je hoort als de mannen in de raket onderweg naar Mars zitten, is de Chaconne van de componist Bach. Bach maakte deze muziek voor 1 viool, dus heeft Jelte de noten die voor 1 viool geschreven zijn, verdeeld over 5 blaasinstrumenten. Van strijken naar blazen en van 1 instrument naar 5 instrumenten. En dat noemen we arrangeren. Arrangeren is dus een muziekstuk transformeren, veranderen, toevoegen, bijsnijden en aanpassen zodat het op andere muziekinstrumenten gespeeld kan worden. Dat is best knap!*

Bekijk met de leerlingen het filmpje '[Chaconne van Bach](#)'

Jelte aan het woord: " In de Chaconne gebeurt heel veel en het voelt als een hele lange reis om het stuk te spelen. Net als de reis naar Mars. "

Vraag:

1. Hoe heet de lievelingscomponist van Jelte? (Bach)
2. Hoe lang geleden leefde Bach, de componist van de muziek die je gaat horen tijdens de reis naar Mars? (hij leefde van 1685 tot 1750)

2.6 Tekenen: Maken van een reis, een Universum...

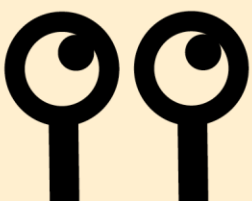
Doen: Deel een vel A3 papier uit, potloden, viltstiften en wasco 's.

Opdracht:

1. Teken met het materiaal naar keuze een planeet achtige vorm op je papier. Of juist een raket, maar net wat jij wil.
2. Luister naar de [Chaconne van Bach](#) uitgevoerd door Calefax.
3. Maak tijdens het luisteren een 2^e tekening en teken nu wat je *hoort*. Probeer je handen je te laten leiden en niet je hoofd. Bekijk en bespreek daarna de gemaakte tekeningen. Hang de tekeningen op in de klas. En creëer zo een Klassenuniversum.

Prijsvraag:

Maak een foto van jullie Universum en stuur hem op naar: educatie@oorkaan.nl. Wie weet zet een componist jullie universum wel om in een muziekstuk!

3. Wist-je-datjes

Wist-je-dat-jes over *Enkele Reis Mars*:

- Wist je dat de mannen van Calefax tijdens de voorstelling moeten fietsen om hun capsule in beweging te krijgen?!
- Wist je dat Alban, de fagottist van Calefax, een reep snickers mee zou nemen naar Mars...?
- Wist je dat het 250 dagen duurt om met een raket naar Mars te gaan? Maar nu bouwen ze een fusieraket; die kan je er in 30 dagen naar toe brengen?
- Wist je dat Ivar, de klarinettist van Calefax, zijn foto toestel mee zou nemen naar Mars?
- Wist je dat er vandaag de dag mensen worden gezocht om deze enkele reis te gaan maken?!
- Wist je dat er stoere Franse rappers zijn die zichzelf Mars Music noemen?
- Wist je dat Jelte 120 dagen in het atelier was om de zuurstofflessen instrumenten te maken?
- Wist je dat een "dag" (de periode die de planeet erover doet om rond zijn eigen as te roteren) op Mars bijna gelijk is aan de aardse dag: 24 uur, 39 minuten en 35,244 seconden?
- Wist je dat de lievelingskleur van Raaf, de saxofonist van Calefax, mosterdgeel is?
- Wist je dat Oliver, de hoboïst van Calefax, het liefst gewoon thuis blijft...?
- Wist je dat Gustav Holst muziek schreef die The Planets (de planeten) heet... ?

[Bekijk het fragment.](#)

4. Welkom in het Theater

Voordat wij met z'n allen naar de voorstelling gaan is het belangrijk om een aantal dingen met elkaar af te spreken. Kijk ter voorbereiding op dit bezoek naar het [filmpje](#).

5. Evaluatie

Hier zijn enkele voorbeelden van vragen die u de leerlingen kunt stellen tijdens een kort klassengesprek na afloop van de voorstelling:

- Hoe zou het wezen dat de musici op Mars ontmoetten – je hebt het alleen gehoord en niet gezien - er volgens jullie uit kunnen zien?
- Wat was volgens jullie het witte ding waarin de musici aan het eind van de voorstelling verdwenen?
- Wat vonden jullie van de muziek?
- Als je een van de instrumenten uit de voorstelling zou mogen bespelen, welke zou je dan kiezen en waarom?

